

De rijke man en de arme Lazarus

Men zou die rijke man "de arme rijke" kunnen noemen en de arme Lazarus "de rijke arme".

En het gaat in deze gelijkenis niet alleen om deze twee personen, maar er komt ook duidelijk een derde persoon ter sprake en dat is Abraham.

Deze buitengewoon interessante gelijkenis heeft Jezus verteld en is te vinden in Lucas 16 vanaf vers 19:

19 Nu was er een zeker rijk mens, die gekleed ging in purper en zeer fijn linnen en die elke dag vrolijk en overdadig leefde.

De rijke man was in purper en zeer fijn linnen gekleed. Het purperrode opperkleed was in die tijd de kleding van vorsten en rijken en zo'n gewaad gold als luxe.

Het zeer fijne linnen was zijn onderkleed en was in die tijd een uit Egypte geïmporteerd artikel.

De rijke man leefde elke dag vrolijk en overdadig, zoals Jezus het noemde.

Genot was kennelijk zijn levensdoel en dan met mensen van zijn stand, van zijn niveau.

20 En er was een zekere bedelaar, van wie de naam Lazarus was, die voor zijn poort neergelegd was, en die onder de zweren zat.

Dit is de enige keer, dat iemand in een gelijkenis een naam draagt: Lazarus. Die naam is afgeleid van het Hebr. Woord Eleazar en dat betekent: God helpt.

Er staat hier dat Lazarus werd "neergelegd" . Het zou er op kunnen duiden, dat hij mogelijk verlamd was.

En hij werd neergelegd bij de poort van het huis van de rijke man. En daaruit blijkt dat het

huis van de rijke een vorstelijk huis was met een poort als ingang.

Jezus noemde ook dat Lazarus een bedelaar was en zijn helpers legden hem niet voor niets neer bij de entree van die rijke man die elke dag vrolijk en overdadig leefde met zijn vrienden.

Want zó probeerde Lazarus door bedelen aan zijn kostje te komen en waarschijnlijk waren er ook wel welgestelde vrienden van de rijke man, die Lazarus zo nu en dan een geldstuk toe wierpen.

Misschien dat deze rijke man zelf dat ook wel eens gedaan heeft omdat hij deze bedelaar bij naam kende.

De rijke man was wel degelijk een Joodse gelovige want hij spreekt Abraham in het dodenrijk aan met "vader Abraham".

Hij had wel geloof in God maar meer liefde voor genot dan voor God.

Paulus schrijft in 2 Tim. 3:4 over gelovigen die een schijn van godsvrucht hebben met meer liefde voor genot dan voor God. Zo was het ook met deze rijke man.

Genieten, enkel genieten, dat was het hoofddoel van zijn leven. Meer liefde voor genot dan voor God.

21 En hij verlangde ernaar verzadigd te worden met de kruimeltjes die van de tafel van de rijke man vielen; maar ook de honden kwamen en likten zijn zweren.

Deze Lazarus verlangde er naar zijn honger te stillen met wat van de tafel van de rijke afviel.

Hiermee wordt volgens Schriftkenners mee bedoeld de stukjes brood, die destijds door de gasten gebruikt werden om de handen aan af te vegen en die vervolgens onder de tafel werden gooid.

Ook de honden kwamen en likten zijn zweren.

De zieke was blijkbaar te zwak om dit likken te verhinderen. Deze onreine straathonden verhoogden de kwellung van de bedelaar Lazarus.

22 Het gebeurde nu dat de bedelaar stierf en door de engelen in de schoot van Abraham gedragen werd.

En het gebeurde ... nu treedt er een wending op in het verhaal. Als de zwakste, stierf Lazarus het eerst en over zijn begrafenis wordt met geen woord gerept.

En door de engelen in de schoot van Abraham gedragen werd.

Engelen zijn dienende geesten die volgens Hebr. 1:14 uitgezonden worden ten dienste van hen, die de zaligheid zullen beërven.

In Abrahams schoot wil dan zeggen: Bij de maaltijd dicht in de buurt van aartsvader Abraham. En deze arme bedelaar Lazarus mag zich dan verheugen in de

liefderijke nabijheid van de stamvader van Israël, op een plek waar het aangenaam en koel is volgens de rabbijnse overlevering.

23 En ook de rijke man stierf en werd begraven. En toen hij in de hel zijn ogen opsloeg, waar hij in pijn verkeerde, zag hij Abraham van ver en Lazarus in zijn schoot.

Hij werd begraven ... dit wordt hier door Jezus niet zonder reden genoemd; waarschijnlijk werd het een begrafenis die bij een rijke paste. En er zullen ook wel plechtige en vrome woorden uitgesproken zijn over de rijke.

En toen hij in de hel zijn ogen opsloeg... hoewel zonder lichaam was de rijke wel een persoonlijkheid die dingen kon waarnemen.

In deze vertaling wordt het woordje "hel" gebruikt maar ik heb dit nagekeken en in het Grieks staat duidelijk het woord "Hades" genoemd en dat betekent het dodenrijk. Dat is

een andere plaats als de hel, in het Hebreeuws het woord "Gehenna".

Het dodenrijk – in het Grieks dus Hades genoemd en in het Hebreeuws Sjeool - is de verblijfplaats van de gestorvenen voor Jezus' dood en opstanding.

De ene kant was een verblijfplaats voor hen die verloren zouden gaan; de andere kant voor hen, die behouden zouden worden.

Toen Jezus stierf en nederdaalde in het dodenrijk, kwam het dodenrijk in grote beroering want er stierf iemand, die nooit gezondigd had, een Mensenzoon met hetzelfde vlees en bloed als wij.¹

De ziel die zondigt, die zal sterven, zo luidt het schriftwoord maar Jezus had nooit gezondigd en stierf toch door de kruisdood.

En toen Hij in het dodenrijk nederdaalde, moest de duivel de sleutel van het dodenrijk aan Jezus overdragen. Hij werd onttroond en heeft ons bevrijd van angst voor de dood.

Van die wijsheid Gods heeft niemand, ook de duivel niet, geweten want anders zou hij de Heere der heerlijkheid niet gekruisigd hebben.²

Omdat Jezus van toen af de macht had over de dood en het dodenrijk, heeft Hij, toen Hij opvoer naar de hemel naar Zijn Vader, degenen die in het dodenrijk aan de kant van Abraham verbleven, mee genomen naar het paradijs.

Paulus schrijft in Efeze 4:8 daarover:

Daarom zegt Hij: Toen Hij opvoer in de hoogte, nam Hij de gevangenis gevangen en gaf Hij gaven aan de mensen.

Een wedergeboren christen gaat nu door het volbrachte werk van

¹ Hebr. 2:14

² 1 Cor. 2:8

Jezus naar boven en komt niet in het dodenrijk. Maar van belang is, dat hij of zij daar niet naakt aan komt – dat wil zeggen – zonder bekleed te zijn met de vrucht van de Geest.

2 Cor. 5:1/3 noemt hierover:

1 Wij weten immers dat, wanneer ons aardse huis, deze tent, afgebroken wordt, wij een gebouw van God hebben, een huis niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen.

2 Want in deze tent zuchten wij ook, en verlangen wij er vurig naar met onze woning die uit de hemel is, overkleed te worden.

3 Als wij maar bekleed en niet naakt zullen bevonden worden.

Kom je daar aan - om het zo te zeggen - met de "hakken over de sloot" zoals de misdadiger aan het kruis of kom je daar aan, bekleed met de vrucht van de Geest: De zachtmoedigheid, vriendelijkheid, goedheid en het geduld van Jezus.

Dan zijn wij niet "naakt" maar "bekleed".

We gaan verder met wat de rijke man riep naar Abraham, die hij van verre zag, met Lazarus in zijn nabijheid.

24 En hij riep en zei: Vader Abraham, ontferm u over mij en stuur Lazarus naar mij toe en laat hem de top van zijn vinger in het water dopen en mijn tong verkoelen, want ik lijd vreselijk pijn in deze vlam.

De rijke kwam niet daar, waar hij gehoopt had te zullen komen. Zijn vrienden, met wie hij gefeest had dag aan dag, zullen hem wel de hemel in hebben geprezen maar hij had geleefd met meer liefde voor genot dan voor God. Hij had een schijn van godsvrucht.

De gestorven rijke man was een echte Jood die vader Abraham bewonderde. "Vader Abraham, ontferm u over mij".

Hij meende ook nog over Lazarus te kunnen beschikken

en riep: Stuur Lazarus naar mij toe.

Hij had dorst en riep het uit: "Ik lijd vreselijk pijn in deze vlam." Het is een beeld van de pijn van onverzadigde verlangens en genot.

25 Abraham echter zei: Kind, herinner u dat u het goede deel ontvangen hebt in uw leven en Lazarus evenzo het kwade. En nu wordt hij vertroost en u lijdt pijn.

Abraham geeft de arme rijke een mild antwoord: Kind, herinner u ...Men kan zich dus kennelijk in het dodenrijk dingen van vroeger herinneren en het ging de rijke alleen maar om aards goed en genot.

En dan spreekt Abraham verder tot de rijke:

26 En bovendien is er tussen ons en u een grote kloof aangebracht, zodat zij die van hier naar u zouden willen gaan, dat niet kunnen en ook zij niet

die vandaar naar ons zouden willen gaan.

Die grote kloof illustreert de onherroepelijkheid van de eeuwige bestemming. Men kan niet van de ene kant naar de andere kant gaan. De kloof is onoverkomelijk.

Van hier naar daar gaan, dat kan niet, ook al zouden ze het willen, en omgekeerd gaat ook niet.

De arme rijke berust in de afwijzing van zijn eerste verzoek en komt nu met een nieuw verzoek:

27 En hij zei: Ik vraag u dan, vader, dat u hem naar het huis van mijn vader stuurt,

Gezien de ernst van zijn toestand waarin hij nu is, moeten zijn vijf broers gewaarschuwd worden.

De rijke stelt aan vader Abraham voor, dat Lazarus dat zou moeten doen. Iemand die uit de doden opgewekt is en je

komt waarschuwen, dat moet toch wel indruk maken.

28 want ik heb vijf broers. Laat hij dan tegenover hen getuigenis afleggen, opdat ook zij niet komen in deze plaats van pijniging.

Laat hij dan tegenover hen getuigenis afleggen, zo roept de arme rijke naar vader Abraham aan de andere kant.

Deze rijke man was waarschijnlijk nooit ernstig gewaarschuwd. Hij dacht: het zit wel goed. Ik ben een Jood; ik behoor bij het uitverkoren volk en Abraham is mijn vader.

Wat mankeerde er dan aan de rijke?

Hij had meer liefde voor genot dan voor God. Hij had een schijn van godsvrucht.

29 Abraham zei tegen hem: Zij hebben Mozes en de profeten. Laten zij naar hen luisteren.

30 Hij echter zei: Nee, vader Abraham, maar als iemand van de doden naar hen toe zou gaan, zouden zij zich bekeren.

De rijke man is het niet eens met de woorden van Abraham. Er moet iets spectaculairs gebeuren en dan zullen mijn broers zich bekeren.

Maar het antwoord van Abraham is duidelijk:

31 Maar Abraham zei tegen hem: Als zij niet naar Mozes en de profeten luisteren, zullen zij zich ook niet laten overtuigen, als iemand uit de doden zou opstaan.

En zo is het ook nu. Zelfs in hotel kamers kunnen mensen het woord van God vinden. Maar waar kiest men voor? Ook nu in deze tijd is er meer liefde voor genot dan voor God.

Van de drie genoemde personen in deze gelijkenis is Abraham de meest godvruchtige. Hij had

ook de beste plaats toen hij nog in het dodenrijk was.

- Abraham was ook rijk, zeer rijk zelfs, maar vrijgevig. Hij gaf tienden van zijn bezit aan Melchizedek, de koning van Salem.
- Bij onenigheid tussen de herders van Abraham en de herders van Lot zei hij tegen Lot: Laat er toch geen twist zijn tussen mij en u want wij zijn mannen broeders. Kies waar je heen wilt gaan. Ga jij naar rechts dan ga ik naar links.³ Abraham was onzelfzuchtig en had God werkelijk lief.
- Abraham hield vast aan Gods beloften, hoewel hij soms lange tijd het tegendeel daarvan zag in zijn leven. Maar op Gods tijd en wijze werden deze beloften aan hem en Sara vervuld.
- Abraham had God werkelijk lief en gehoorzaamde Hem, zelfs toen God van hem

vroeg om zijn enige zoon te gaan offeren op de berg Moria.

Maar de beproeving kwam nooit boven zijn vermogen, want toen hij het mes pakte om zijn zoon te slachten riep de Engel des Heren tot hem van de hemel:

Abraham, Abraham, Steek uw hand niet uit naar de jongen en doe hem niets, want nu weet Ik dat u godvrezend bent en uw zoon, uw enige, Mij niet onthouden hebt.⁴

Laten wij de tijd uitkopen en geestelijk rijke mensen worden. Leven naar het voorbeeld van Jezus: zonder zelfzucht.

Wel mogen wij genieten van de goede dingen van het leven maar de Heere Jezus zullen wij liefhebben boven alles. Hij zal de nummer Eén zijn in ons leven.

En zorgen wij daarbij ook goed voor de ander, dan zorgt God

³ Genesis 13:8

⁴ Genesis 22:12

ook heel goed voor ons en zal
het ons aan niets ontbreken.

De Heere zegene ons met zo'n
inhoudsrijk leven.